

Bártfa város égettbor főző üstjei

A magyar királyné életvize (aqua vitae) föltételezéseink szerint borpárlat (égett bor) lehetett. Ez tekinthető az első magyarországi égett szeszes italnak, bár magyarországi készítéséről és fogyasztásáról nincs adat, gyógyszer lehetett. A latin aqua vitae megnevezés a 15. században Európában visszaszorul. A magyar népnyelvben akovita, ákovita formában maradt fenn, sőt 1677-ben Akvavítás családnév is felbukkant.

Az aqua vitae helyén — Magyarországon is — már a valódi égett szeszes italok bukkannak fel: de még nem megállapodott névvel illetik őket. Magyarországon latin és német, a 16. századtól pedig szláv és magyar neveken említik a pálinkát.

Az első, valódi magyarországi pálinka-adatok tehát a 15. század első feléből származnak.

A latin eredetű, sokféle változatban élő 'égettborra' első adataink több forrás szerint is a felvidéki Bártfa város 1438-as latin nyelvű számadáskönyvéből származnak. Ezek között szerepel például az, hogy a város égettort főző üstjei mellett dolgozók természetbeni jutatóként sört kapnak. Ezek szerint a 15. században Bártfán már iparszerűen készítették égettort. Más adat szerint 1439-ben Pozsonyban az égettbor élvezeti cikknek minősül. Tehát az idézett korszakban már szélesebb körű elterjedésről, és már korántsem csak gyógyszerként használt égett szeszes italokról van szó. Az 1438-as bártfai adatok (öt előfordulás) a szakirodalomban gyakran szerepelnek. Íme az egyik:

„1438. február 21. Item pro ollis pro combustione seu sublimatione vini den 7.” (Továbbá égett vagy párolt bornak való edényekért 7 denár)

Az 1438. május 2-i adatból azt is megtudhatjuk, hogy egy Miklós nevű ember égette a bort — ő tehát az első magyarországi, néven nevezett szeszfőző. Akár szimbolikus is lehet Miklós szeszfőző neve, hiszen később Szent Miklóst választották a pálinkafőzők védőszentjévé.

Balázs Géza